

Lifelong Learning Programme 2007-2013

Leonardo da Vinci, Multilateral Projects Transfer of Innovation

PROMOTING NATURE BY TRAINING NATURE INTERPRETERS

Promoviranje narave z izobraževanjem interpretatorjev narave

Projektne novice 7

september 2009

- › Uvodnik (2)
- › Pout po dolaj pa bregaj (3)
- › Taktilni model Sečoveljskih solin (4)
- › Izlet, ki zagotavlja doživetje! (5)
- › Med argentinskimi dinozavri v Beogradu (6)
- › Summary (7)

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

Uvodnik

Nataša Moršič
Krajinski park Goričko

Drage bralke in bralci,

če ste slučajno za hip pozabili, kako hitro mineva čas, vas bomo na to dejstvo spomnili mi in sicer z novo številko novičk našega projekta. Kljub počitnicam smo za vas pripravili zanimive prispevke in vas bomo z njimi popeljali po Sloveniji, v Nemčijo, Avstrijo in Srbijo. Naj bo to naš prispevek k zaključku počitniških mesecev in hkrati spobuda za nove jesenske ideje.

Projektne aktivnosti tečejo s polno paro. Vsebine, ki smo jih pridno zbirali skozi vse leto, že dobivajo končno obliko. 17. in 18. septembra bomo na gradu Grad na Goričkem preskusili del vsebin ter s potencialnimi trenerji ocenili naše dosedanje delo. Ker želimo pripraviti kakovostno gradivo, predvsem pa uporabno in ker je bilo v pripravo gradiva vložena že veliko znanja strokovnjakov, se bomo od zdaj naprej držali reka Alberta Einsteina: »Domišljija je pomembnejša kot znanje, kajti znanje je omejeno!« Njemu bomo pa že verjeli!

Prijetno branje! ■

Mlade štoklje v Kobilju

Pout po dolaj pa bregaj

Silva Nemeš

Center za zdravje in razvoj Murska Sobota

Izzivi pri oblikovanju interpretativnih pripomočkov na novih tematskih pohodnih poteh

Letos smo imeli priliko spoznati izzive pri interpretaciji narave, kulture in zgodovine pri snovanju in oblikovanju nove pohodne poti. Pobuda za zasnovo poti in njeno označitev je vzknila v lokalnem okolju, pri posameznih pohodnikih, ki so pot uporabljali in jo želeli predstaviti turistom, drugim pohodnikom in širši javnosti. Pobudo je kot naročnik podprla Občina Šalovci, zasnovo poti je izdelal Center za zdravje in razvoj Murska Sobota v sodelovanju z Javnim zavodom Krajinski park Goričko, ki je dela tudi sofinanciral.

V obmejnem kraju Budinci v Občini Šalovci je nastala Pout po dolaj pa bregaj, ki s svojimi 12.400 metri dolžine obišče tudi slovensko Porabje na Madžarskem in tako imenovani Mali Triglav. Na poti so štiri večje informativne table, ki opisujejo točke vredne ogleda.

Živa interpretacija Železne zaves

Pri tako zanimivih in raznolikih poteh, kot se je izkazalo za Pout po dolaj pa bregaj, je težko izluščiti najpomembnejše informacije in na informativnih tablah povedati vse, kar nas na poti čaka. Tako smo se po tehtnem premisleku in več usklajevanjih med lokalno skupnostjo in sofinancerjem odločili, da predstavitev na tablah prilagodimo glavni tematiki te poti – pohodništvu ob Zeleni vezi oz. nekdanji »železni zavesi«, ki je ljudi na obeh straneh meje tako zelo zaznamovala v prejšnjem in tudi v tem stoletju. Odločiti se je bilo potrebno tudi za tehniko predstavitve vsebine. Pot smo prikazali s karto, na kateri so označene glavne točke postanka in opisi znamenitosti v štirih jezikih. Tako smo tematiko poti poleg slovenskih približali tudi še angleško, nemško in madžarsko govorečim obiskovalcem.

Ob poti je še veliko možnosti za interpretacijo naravne in kulturne dediščine, ki jo prepustimo vodniku v naravi in krajini. S pomočjo poznavanja dogodkov ob nekdanji »železni zavesi« in interpretativnih metod vodenja lahko pohodnikom ponudi posebno (doživeto) izkušnjo. Pout po dolaj pa bregaj lahko prehodite popolnoma samostojno, saj je v celoti označena. Namen postavitve informativnih tabel v našem primeru je posredovanje osnovnih informacij samostojnim oz. individualnim pohodnikom, hkrati pa so izhodišče vodnikom v naravi in krajini, da jih uporabijo pri interpretaciji. Vodnik doživetje narave, kulture, zgodovine in pohodništva prilagodi željam, potrebam in lastnostim udeležencev interpretativnega vodenja.

Od vzpostavitve poti do danes, ko nastaja ta članek, se pojavljajo nove pobude, kako pot še bolj približati pohodnikom in jim ponuditi različne možnosti doživljanja tega prostora. Na bodočih vodnikih v naravi in krajini pa je, da jih na poseben, zanimiv in predvsem doživljajski način predstavijo zainteresiranim obiskovalcem ■

Več o poti si poglejte na:
www.park-goricko.org
www.czr.si

Taktilni model Sečoveljskih solin

Kristina Gorišek

Krajinski park Sečoveljske soline

Taktilni model Sečoveljskih solin je izdelalo podjetje IB-PROCADD d.o.o. v sodelovanju z Geodetskim inštitutom Slovenije. Taktilni model je strokovni izraz za posebno maketo, ki je kot izredno dobrodošel pripomoček namenjen interpretaciji Krajinskega parka Sečoveljske soline slepim in slabovidnim obiskovalcem.

Vsi napisi so prevedeni v Braillovo pisavo, kanali istih rangov so označeni z istimi reliefnimi rastrji, stavbe so izbočene v različnih debelinah, različnih oblik. Otvoritev taktilnega modela Sečoveljskih solin je bila 4. junija letos v sodelovanju z Zavodom za slepo in slabovidno mladino Ljubljana. Varovanci zavoda so jo prvi tudi preizkusili, kmalu za njimi smo s pomočjo modela interpretirali naravne in kulturne posebnosti solin še slepim in slabovidnim z novomeškega ter škofjeloškega območja.

Ne gre pa pozabiti, da je taktilni model pripomoček za interpretacijo, ki pa še vedno zahteva usposobljenega vodnika, ki se zna prilagoditi obiskovalcem s posebnimi potrebami ter zna razviti zanimivo zgodbo, ki jo na koncu tak pripomoček še dodatno »posoli« ■

Prvi preizkusi modela ob otvoritvi

Sečoveljske soline

Taktilni model Sečoveljskih solin

Izlet, ki zagotavlja doživetje!

Jörg Liesen

Verband Deutscher Naturparke (VDN)
prevod Nataša Moršič

Razmišljanje je dobro, še boljše je stvari doživet!

S to mislijo Oskarja Wilda Naravni parki Nemčije s posebno ponudbo vabijo k doživljanju narave na domačem pragu. Hkrati nas opozarjajo, da je učenje zabavno, še posebej, če se zgodi spotoma. S podporo nemške Deželne fundacije za okolje je Zveza nemških naravnih parkov v življenje priklicala okoljski izobraževalni program „Naravni parki kot šola“.

Okoljski izobraževalni program ob različnem učnem gradivu, ki je dostopno na spletu ali že v tiskani obliki, na spletni strani nudi platformo z raznovrstno ponudbo neposrednega doživljanja narave za šole. Maskota, zelena drevesna žaba Lasse, šolskim skupinam kaže pot do Naravnih parkov Nemčije. Območja 101 parka sedaj predstavljajo že četrtno ozemlja Nemčije in štejejo med najlepše krajine.

Na spletni strani www.naturparke.de/schulangebote najdete ponudbe z različnih področij: ture na lastno pest, vodeni strokovni izleti, kraji za učenje in večdnevni šolski izleti. Vseeno je ali greste na izlet v bližnji gozd, na čolnarjenje ali obiščete center za obiskovalce: priložnosti za doživljanje v naravnih parkih je veliko. Strokovno projekt nadzoruje Prof. Dr. Hans-Peter Ziemek z Univerze Gießen.

Projekt je bil nagrajen s strani UNESCO kot uradni projekt svetovne dekade izobraževanja za trajnostni razvoj ■

Naravoslovnica brošure

Notranja stran brošure

Med argentinskimi dinozavri v Beogradu

Julija Marošek
Nov'na razvoj d.o.o.

Prirodoslovni muzej v Beogradu vse do 15. januarja 2010 gosti atraktivno razstavo "Dinosaurios Argentinos". Postavljena je v dvorani Impuls pri Hotelu Continental v Novem Beogradu, ki omogoča dovolj prostora za predstavitev okostij teh velikanov.

Na ogled je 15 različnih vrst dinozavrov, od celotnih okostij, delov okostij, dinozavrovih jajc, gnezd mladičkov, odtisov stopal. Med najbolj atraktivnimi sta skeleta krvoločnega mesojeda, Giganotosaurus carolinii, dolžine preko 14 metrov ter velikega rastlinojeda, Rebbachisaurus tessonei, dolžine preko 17 m. Razstava se ponaša še s popolnim okostjem dinozavra vrste Herrerasaurus ischigualastensis, dolgega okoli 4,5 m, ki pripada skupini najstarejših dinozavrov, ki so kdaj koli živeli na Zemlji.

Razstavo spremljajo projekcije dokumentarnih filmov, ki so nastali ob

izkopavanju ostankov dinozavrov ter tudi nekaj filmov o rekonstrukciji življenja teh bitij. Zanimiva je bila npr. animirana primerjava velikosti okostja človeka in okostij različnih vrst dinozavrov v velikosti majhnih ljubljencev do nekajkrat večjih gigantov.

Razstava je predvsem magnet za najmlajše oz. mlade družine, na kar so se organizatorji tudi pripravili. Ob razstavnem prostoru je še velik prostor namenjen spoznavanju dinozavrov skozi igro in ustvarjanje. Otroci se lahko preskusijo v sestavljanju podob dinozavrov iz kock ali sestavljanek, z modela si na list papirja z barvanjem prenesejo podobo dinozavrov. Željne gibanja razveseljujejo dinozavri na štirih kolesih, ki jih privezane na vrvice vozijo po prostoru. Na voljo pa je tudi nekaj bolj zahtevnih pripomočkov. Ena od naprav gledalcu omogoča spoznati, kako so dinozavri videli, pri drugi npr. z vrtenjem povzroča gibanje vratu na način, da lahko dinozaver doseže listje na vrhovih dreves ali nizko pri tleh. Majhen del razstavnih eksponatov je opremljen z Brailovo pisavo.

Za pritegnitev otrok k aktivnostim in poskusom naprav je organizator angažiral tudi nekaj študentov (tako vsaj predpostavljam), ki pa tistega vročega avgustovskega dne niso bili prav posebej razpoloženi. Tako smo to vlogo odigrali predvsem starši...in na koncu kot vedno spoznali, kako zelo drugačno je doživljanje skozi oči in misli otrok. Kako malo je potrebno, da sprostijo svojo domišljijo in se predajo igri. Pa vendar, s pomočjo usposobljenega interpretata bi naše doživetje lahko bilo še veliko večje in tudi bolj poučno, tako za otroke kot odrasle ■

Summary

The project is turning to its final phase. In September, the potential trainers will test some of the programme contents and evaluate the training materials. Their feedback will be important for final adjustment and improvements of the training programme.

A new walking trail has been opened in the Šalovci Municipality. The 10 kilometre trail leads from Bodonci to the Hungarian side along the once existing »iron curtain«. The trail was developed in close partnership between the

municipality, Goričko landscape park, Centre for health and development Murska Sobota and individual hikers and walkers.

The landscape park Sečoveljske soline has got a new interpretation tool for the visually impaired persons. A special model of the salina was made that enables the visitor to get familiar with the setting of the salina and its key elements, such as channels and houses.

The Association of German Nature Parks has developed a new offer of environmental training for schools. »Nature parks as a school« comprises programmes of the 101 nature parks. The site also includes training materials. See more on the www.naturparke.de/schulangebote. The project was awarded by UNESCO. Congratulations!

If dinosaur is one of your favourite topics do not miss the exhibition of dinosaurs that will be held until 15 January 2010 in Belgrade, Serbia. The skeletons of Patagonia dinos are really fascinating ■

Project information:

Stanka Dešnik

tel. 02 551 88 64

stanka.desnik@siol.net

Nataša Moršič

tel. 02 551 88 64

natasa.morsic@goricko.info

Projektni partnerji

Program Vseživljenjsko učenje

GD Izobraževanje in kultura

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Fotografije: Gregor Domanjko, Kristina Gorišek, Silva Nemeš, Blaž Topolinjak, arhiv Krajevskega parka Sečoveljske soline in Zveze nemških naravnih parkov.